

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 1 / 25

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

27 серпня 2024 р., протокол № 8
Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Воєнно-політичні конфлікти та національна безпека»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 256 «Національна безпека
(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
освітньо-професійна програма «Національна безпека
(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
26 серпня 2024 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

Світлана СВІРКО

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина СУПРУНОВА

Розробник: д.політ.н., проф., професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування Володимир ГРУБОВ

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 2 / 25

Робоча програма навчальної дисципліни «Воєнно-політичні конфлікти та національна безпека» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» за освітньо-професійною програмою «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 3 / 25

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»	Обов’язкова	
Модулів – 4	Спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		1	
		Семестр	
		2	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5	Освітній ступінь «бакалавр»	48 год.	10 год.
		Практичні	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	104 год.
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 % аудиторних занять, 33 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 13 % аудиторних занять, 87 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 4 / 25

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системного уявлення про природу воєнно-політичних конфліктів; опанування теоретичних знань та практичних навичок з врегулювання конфліктних ситуацій та постконфліктного відновлення, аналізу воєнно-політичних процесів, інформаційної та гібридної війни, а також реформування оборонного сектору України з метою забезпечення її обороноздатності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є набуття знань щодо:

- теоретичних основ конфліктології;
- ролі міжнародних організацій та військових союзів у врегулюванні воєнно-політичних конфліктів;
- політичного впливу на воєнні конфлікти;
- феномену гібридної та інформаційної війни як інструменту дестабілізації держави;
- особливостей ядерних конфліктів та їх впливу на міжнародні відносини;
- поняття внутрішніх конфліктів та їх впливу на національну безпеку;
- аналізу правових та організаційних аспектів врегулювання воєнних конфліктів;
- особливостей воєнно-політичних конфліктів на території України;
- ідентифікації наслідків гуманітарних та соціальних наслідків воєнних конфліктів;
- напрямків реформування та зміцнення обороноздатності України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей** за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

СК 8. Здатність формувати систему цінностей та національної ідентичності, діяти соціально відповідально, бути критичним і самокритичним, працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), організовувати та здійснювати заходи забезпечення національної безпеки

СК 9. Здатність визначати необхідні правові, організаційні заходи і технології врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки, підтриманням миру.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 5 / 25

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **результатів навчання** за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ПРН 12. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях.

ПРН 14. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.

ПРН 17. Готувати для ухвалення обґрунтовані рішення, здійснювати функції управління під час здійснення професійної діяльності в різних умовах та демонструвати приклади лідерства та відповідальності за свою діяльність, до співробітництва та роботи в команді, організовуючи професійну діяльність на засадах людиноцентричності, брати активну участь у соціальному та політичному житті на місцевому, регіональному та державному рівнях.

ПРН 20. Демонструвати розуміння природи тероризму та антитерористичної безпеки, виявляти та прогнозувати ризики терористичних загроз, у межах компетенцій суб'єктів забезпечення національної безпеки приймати участь в організації та здійсненні заходів боротьби з тероризмом.

ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

– *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

– *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

– *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;

– *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

– *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;

– *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024 Арк 6 / 25
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ

ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Тема 1. Теорія конфліктології (ЗК 1, СК 8, ПРН 12, ПРН 17)

1. Поняття конфліктів та підходи до їх вивчення
2. Класифікаційні ознаки конфліктів
3. Причини виникнення та функції конфліктів
4. Стадії розвитку конфлікту
5. Стратегія поведінки у конфліктів та механізми його врегулювання

Тема 2. Причини, типи та динаміка воєнних конфліктів (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 12, ПРН 14)

1. Сутність та причини воєнних конфліктів у різні історичні періоди
2. Класифікація та особливості воєнних конфліктів
3. Динаміка розвитку воєнних конфліктів
4. Підходи до вивчення воєнних конфліктів

Тема 3. Поняття, фактори та роль військової сили у міжнародних відносинах (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 20)

1. Поняття, види та типи міжнародних відносин
2. Фактори впливу на формування системи міжнародних відносин
3. Поняття державного суверенітету в міжнародних відносинах
4. Вплив військової сили на міжнародні відносини
5. Забезпечення безпеки системи міжнародних відносин
6. Поняття та характерні ознаки системи колективної безпеки та колективної самооборони

Тема 4. Політична складова воєнних конфліктів (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 12, ПРН 14)

1. Політичні причини виникнення воєнних конфліктів
2. Роль політики на міжнародне сприйняття воєнних конфліктів
3. Ідеологічні розбіжності як передумова воєнного конфлікту
4. Політична пропаганда та засоби масової інформації як інструмент розпалювання та залагодження конфліктів
5. Роль міжнародних організацій (ООН, НАТО) у воєнних конфліктах
6. Вплив геополітичних амбіцій провідних країн на тривалість та результат воєнних конфліктів
7. Вплив санкцій на політичне вирішення воєнних конфліктів

МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

ДЛЯ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Тема 5. Сутність, характеристика та наслідки гібридних війн (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17)

1. Сутність поняття “гібридна війна”, ознаки та складові гібридної війни
2. Інструменти та засоби гібридних війн
3. Наслідки гібридних конфліктів для держав
4. Гібридна війна як інструмент поєднання воєнних дій з політичними цілями

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 7 / 25

Тема 6. Інформаційна війна як інструмент дестабілізації держави (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17)

1. Сутність поняття “інформаційна війна”
2. Стратегії та тактики інформаційних війн
3. Методи протистояння інформаційним атакам

Тема 7. Ядерні конфлікти у сучасній системі міжнародних відносин (ЗК 1, ЗК 6, СК 9, ПРН 12, ПРН 14)

1. Вплив ядерної зброї на міжнародні відносини
2. Роль ядерних держав у врегулюванні конфліктів
3. Участь країн Ядерного клубу у воєнних конфліктах

Тема 8. Причини, форми та особливості внутрішніх конфліктів (ЗК 1, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 20, ПРН 25)

1. Причини та фактори виникнення внутрішніх конфліктів
2. Етнічні, релігійні та соціальні конфлікти як форми внутрішніх конфліктів
3. Вплив внутрішніх конфліктів на національну безпеку держави
4. Внутрішні конфлікти як передумова терористичної діяльності

МОДУЛЬ 3. ВРЕГУЛЮВАННЯ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

Тема 9. Воєнно-політичні аспекти та стратегії врегулювання конфліктів (ЗК 2, ЗК 6, СК 9, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17)

1. Аналіз воєнного конфлікту як основа для формування стратегії врегулювання
2. Формування стратегії врегулювання воєнних конфліктів
3. Практичні приклади врегулювання воєнних конфліктів
4. Значення воєнно-політичних стратегій у підтримці міжнародного миру

Тема 10. Переговорний процес як технологія врегулювання воєнних конфліктів (ЗК 2, ЗК 6, СК 8, СК 9, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 25)

1. Етапи переговорного процесу при врегулюванні воєнних конфліктів
2. Компроміс як підхід до вирішення воєнного конфлікту
3. Фактори успішних переговорів у воєнних конфліктах

Тема 11. Правові та організаційні заходи і технології врегулювання воєнно-політичних конфліктів за участі міжнародних організацій (ЗК 2, ЗК 6, СК 9, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17)

1. Роль ООН у врегулюванні воєнно-політичних конфліктів
2. Сприяння НАТО та ОБСЄ у врегулюванні воєнних конфліктів
3. Виклики стоять перед міжнародними організаціями у конфліктних зонах

Тема 12. Правові та організаційні інструменти постконфліктного відновлення (ЗК 2, ЗК 6, СК 9, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17)

1. Стратегії постконфліктного відновлення
2. Участь міжнародних донорів в процесі постконфліктного відновлення
3. Успішні приклади постконфліктного відновлення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 8 / 25

МОДУЛЬ 4. ВОЄННІ КОНФЛІКТИ НА ТЕРИТОРІЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Тема 13. Російсько-українська війна 2014 року: причини, наслідки та міжнародний контекст (ЗК 2, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 20)

1. Історичні передумови та причини російсько-української війни 2014 року
2. Вплив анексії Криму на міжнародний статус України
3. Ключові події у воєнному конфлікті на Донбасі
4. Трансформація воєнно-політичного курсу України від початку воєнного конфлікту 2014 року
5. Правові передумови та наслідки АТО

Тема 14. Повномасштабне вторгнення рф (2022 рік) (ЗК 2, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17)

1. Фактори впливу на початок повномасштабного вторгнення росії на територію України 24 лютого 2022 році
2. Реакція суспільства та міжнародної спільноти на повномасштабне вторгнення росії на територію України
3. Роль санкцій проти росії у стримуванні конфлікту

Тема 15. Гуманітарні та соціальні наслідки воєнних конфліктів на території України (ЗК 2, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 25)

1. Гуманітарні виклики, які виникли внаслідок воєнних дій на території України
2. Вплив воєнних конфліктів на території України на міграційні процеси
3. Участь міжнародних організацій наданні гуманітарної допомоги Україні

Тема 16. Реформування та зміцнення обороноздатності Збройних сил України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки (ЗК 2, ЗК 6, СК 8, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 25)

1. Виклики та процеси реформування Збройних сил України, спричинені воєнними конфліктами
2. Програми військового навчання від НАТО та інших партнерів на розвиток Збройних сил України
3. Допомога міжнародних партнерів у забезпеченні обороноздатності України

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024 Арк 9 / 25
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ								
Тема 1. Теорія конфліктології	6	2	1	3	8	1	–	8
Тема 2. Причини, типи та динаміка воєнних конфліктів	6	2	1	3	6	–	1	5
Тема 3. Поняття, фактори та роль військової сили у міжнародних відносинах	8	4	2	2	6	1	–	5
Тема 4. Політична складова воєнних конфліктів	8	4	2	2	6	1	–	5
Модульний контроль	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за 1 модуль	30	12	8	10	26	3	1	23
МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ								
Тема 5. Сутність, характеристика та наслідки гібридних війн	8	4	2	2	8	1	–	7
Тема 6. Інформаційна війна як інструмент дестабілізації держави	6	2	1	3	8	–	1	7
Тема 7. Ядерні конфлікти у сучасній системі міжнародних відносин	7	4	1	2	8	1	–	7
Тема 8. Причини, форми та особливості внутрішніх конфліктів	7	2	2	3	8	–	1	7
Модульний контроль	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за 2 модуль	30	12	8	10	32	2	2	28
МОДУЛЬ 3. ВРЕГУЛЮВАННЯ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ								
Тема 9. Воєнно-політичні аспекти та стратегії врегулювання конфліктів	7	4	1	2	8	–	1	7
Тема 10. Переговорний процес як технологія врегулювання воєнних конфліктів	7	2	2	3	8	–	1	7
Тема 11. Правові та організаційні заходи і технології врегулювання воєнно-політичних конфліктів за участі міжнародних організацій	7	2	2	3	7	1	–	5
Тема 12. Правові та організаційні інструменти постконфліктного відновлення	7	4	1	2	8	1	–	7
Модульний контроль	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за 3 модуль	30	12	8	10	31	2	2	26
МОДУЛЬ 4. ВОЄННІ КОНФЛІКТИ НА ТЕРИТОРІЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ								
Тема 13. Російсько-українська війна 2014 року: причини, наслідки та міжнародний контекст	7	4	1	2	8	–	1	7
Тема 14. Повномасштабне вторгнення РФ (2022 рік)	7	4	1	2	8	1	–	8
Тема 15. Гуманітарні та соціальні наслідки воєнних конфліктів на території України	7	2	2	3	8	1	–	7
Тема 16. Реформування та зміцнення обороноздатності Збройних сил України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки	7	2	2	3	7	1	–	5
Модульний контроль	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за 4 модуль	30	12	8	10	31	3	1	27
ВСЬОГО	120	48	32	40	120	10	6	104

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024 Арк 10 / 25
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Теорія конфліктології	1	—
2	Тема 2. Причини, типи та динаміка воєнних конфліктів	1	1
3	Тема 3. Поняття, фактори та роль військової сили у міжнародних відносинах	2	—
4	Тема 4. Політична складова воєнних конфліктів	2	—
5	Модульний контроль	2	—
6	Тема 5. Сутність, характеристика та наслідки гібридних війн	2	—
7	Тема 6. Інформаційна війна як інструмент дестабілізації держави	1	1
8	Тема 7. Ядерні конфлікти у сучасній системі міжнародних відносин	1	—
9	Тема 8. Причини, форми та особливості внутрішніх конфліктів	2	1
10	Модульний контроль	2	—
11	Тема 9. Воєнно-політичні аспекти та стратегії врегулювання конфліктів	1	1
12	Тема 10. Переговорний процес як технологія врегулювання воєнних конфліктів	2	1
13	Тема 11. Правові та організаційні заходи і технології врегулювання воєнно-політичних конфліктів за участі міжнародних організацій	2	—
14	Тема 12. Правові та організаційні інструменти постконфліктного відновлення	1	—
15	Модульний контроль	2	—
16	Тема 13. Російсько-українська війна 2014 року: причини, наслідки та міжнародний контекст	1	1
17	Тема 14. Повномасштабне вторгнення РФ (2022 рік)	1	—
18	Тема 15. Гуманітарні та соціальні наслідки воєнних конфліктів на території України	2	—
19	Тема 16. Реформування та зміцнення обороноздатності Збройних сил України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки	2	—
20	Модульний контроль	2	—
РАЗОМ		32	6

6. Завдання для самостійної роботи (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Теорія конфліктології — Причини виникнення та функції конфліктів	3
2	Тема 2. Причини, типи та динаміка воєнних конфліктів — Сутність та причини воєнних конфліктів у різні історичні періоди	3
3	Тема 3. Поняття, фактори та роль військової сили у міжнародних відносинах — Поняття, види та типи міжнародних відносин	2
4	Тема 4. Політична складова воєнних конфліктів — Роль міжнародних організацій (ООН, НАТО) у воєнних конфліктах	2
5	Тема 5. Сутність, характеристика та наслідки гібридних війн — Сутність поняття “гібридна війна” та її характеристики	2
6	Тема 6. Інформаційна війна як інструмент дестабілізації держави — Сутність поняття “інформаційна війна”	3

Житомирська політехніка		МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
		Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 11 / 25
7	Тема 7. Ядерні конфлікти у сучасній системі міжнародних відносин – Вплив ядерної зброї на міжнародні відносини				2
1	2				3
8	Тема 8. Причини, форми та особливості внутрішніх конфліктів – Причини та фактори виникнення внутрішніх конфліктів				3
9	Тема 9. Воєнно-політичні аспекти та стратегії врегулювання конфліктів – Практичні приклади врегулювання воєнних конфліктів				2
10	Тема 10. Переговорний процес як технологія врегулювання воєнних конфліктів – Фактори успішних переговорів у воєнних конфліктах				3
11	Тема 11. Правові та організаційні заходи і технології врегулювання воєнно-політичних конфліктів за участі міжнародних організацій – Роль ООН у врегулюванні воєнно-політичних конфліктів				3
12	Тема 12. Правові та організаційні інструменти постконфліктного відновлення – Успішні приклади постконфліктного відновлення				2
13	Тема 13. Російсько-українська війна 2014 року: причини, наслідки та міжнародний контекст – Вплив анексії Криму на міжнародний статус України				2
14	Тема 14. Повномасштабне вторгнення РФ (2022 рік) – Роль санкцій проти росії у стримуванні конфлікту				2
15	Тема 15. Гуманітарні та соціальні наслідки воєнних конфліктів на території України – Вплив воєнних конфліктів на території України на міграційні процеси				3
16	Тема 16. Реформування та зміцнення обороноздатності Збройних сил України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки – Вплив допомоги міжнародних партнерів на забезпечення обороноздатності України				3
РАЗОМ					40

Завдання для самостійної роботи (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Теорія конфліктології 1. Поняття конфліктів та підходи до їх вивчення 2. Класифікаційні ознаки конфліктів 3. Причини виникнення та функції конфліктів	8
2	Тема 2. Причини, типи та динаміка воєнних конфліктів Сутність та причини воєнних конфліктів у різні історичні періоди 1. Класифікація та особливості воєнних конфліктів	5
3	Тема 3. Поняття, фактори та роль військової сили у міжнародних відносинах 1. Поняття, види та типи міжнародних відносин 2. Фактори впливу на формування системи міжнародних відносин 3. Поняття державного суверенітету в міжнародних відносинах	5
4	Тема 4. Політична складова воєнних конфліктів 1. Політичні причини виникнення воєнних конфліктів 2. Роль політики на міжнародне сприйняття воєнних конфліктів 3. Ідеологічні розбіжності як передумова воєнного конфлікту 4. Вплив санкцій на політичне вирішення воєнних конфліктів	5
5	Тема 5. Сутність, характеристика та наслідки гібридних війн	7

Житомирська політехніка		МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
		Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 12 / 25
	1. Сутність поняття “гібридна війна” та її характеристики 2. Інструменти та засоби гібридних війн				
1	2				3
6	Тема 6. Інформаційна війна як інструмент дестабілізації держави 1. Сутність поняття “інформаційна війна”				7
7	Тема 7. Ядерні конфлікти у сучасній системі міжнародних відносин 1. Вплив ядерної зброї на міжнародні відносини				7
8	Тема 8. Причини, форми та особливості внутрішніх конфліктів 1. Причини та фактори виникнення внутрішніх конфліктів 2. Етнічні, релігійні та соціальні конфлікти як форми внутрішніх конфліктів				7
9	Тема 9. Воєнно-політичні аспекти та стратегії врегулювання конфліктів 1. Практичні приклади врегулювання воєнних конфліктів 2. Значення воєнно-політичних стратегій у підтримці міжнародного миру				7
10	Тема 10. Переговорний процес як технологія врегулювання воєнних конфліктів 1. Фактори успішних переговорів у воєнних конфліктах				7
11	Тема 11. Правові та організаційні заходи і технології врегулювання воєнно-політичних конфліктів за участі міжнародних організацій 1. Роль ООН у врегулюванні воєнно-політичних конфліктів 2. Сприяння НАТО та ОБСЄ у врегулюванні воєнних конфліктів				5
12	Тема 12. Правові та організаційні інструменти постконфліктного відновлення 1. Участь міжнародних донорів в процесі постконфліктного відновлення 2. Успішні приклади постконфліктного відновлення				7
13	Тема 13. Російсько-українська війна 2014 року: причини, наслідки та міжнародний контекст 1. Вплив анексії Криму на міжнародний статус України 2. Ключові події у воєнному конфлікті на Донбасі				7
14	Тема 14. Повномасштабне вторгнення РФ (2022 рік) 1. Реакція суспільства та міжнародної спільноти на повномасштабне вторгнення росії на територію України 2. Роль санкцій проти росії у стримуванні конфлікту				8
15	Тема 15. Гуманітарні та соціальні наслідки воєнних конфліктів на території України 1. Вплив воєнних конфліктів на території України на міграційні процеси 2. Участь міжнародних організацій наданні гуманітарної допомоги Україні				7
16	Тема 16. Реформування та зміцнення обороноздатності Збройних сил України в умовах воєнних конфліктів та міжнародної підтримки 1. Програми військового навчання від НАТО та інших партнерів на розвиток Збройних сил України 2. Допомога міжнародних партнерів у забезпеченні обороноздатності України				5
РАЗОМ					104

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 13 / 25

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Военно-політичні конфлікти на національна безпека» включає виконання наступних завдань:

Завдання 1. Розробіть алгоритм вирішення конфлікту (за вибором здобувача вищої освіти), використовуючи різні стратегії поведінки.

Завдання 2. Побудуйте класифікаційну схему воєнних конфліктів із прикладами.

Завдання 3. Дослідіть динаміку розвитку конкретного воєнного конфлікту (на вибір).

Завдання 4. Проведіть SWOT-аналіз впливу військової сили на безпеку держав та презентуйте його серед здобувачів вищої освіти

Завдання 5. Розгляньте випадки застосування колективної безпеки на міжнародній арені та оформіть його у вигляді есе.

Завдання 6. Побудуйте схему інструментів гібридної війни та їхнього застосування.

Завдання 7. Оцініть роль фейкових новин у розпалюванні міжнародних конфліктів.

Завдання 8. Розробіть модель стратегії мирного врегулювання конфлікту (на вибір здобувача освіти).

Завдання 9. Напишіть есе на тему «Військове втручання чи дипломатія: який метод ефективніший?».

Завдання 10. Проведіть аналіз миротворчих місій НАТО та ОБСЄ та презентуйте його в групі.

Завдання 11. Напишіть аналітичний звіт про причини та передумови війни 2014 року.

Завдання 12. Дослідіть наслідки анексії Криму для України та світу. Результати дослідження презентуйте в групі

Завдання 13. Оцініть ефективність санкцій проти РФ у контексті стримування конфлікту.

Завдання 14. Дослідіть стан міграційних процесів, пов'язаних з повномасштабним вторгненням. Результати дослідження презентуйте в групі

Завдання 15. Проаналізуйте стан надання військової допомоги міжнародних партнерів Україні в процесі забезпечення глобальної безпеки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14 / 25

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
1	2
ПРН 12. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях.	– Вербальні методи (лекція, пояснення); – Практичні методи (виконання кейсів, практичних завдань); – Ситуаційний метод; – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН 14. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.	– Вербальні методи (лекція, пояснення); – Практичні методи (виконання кейсів, практичних завдань); – Ситуаційний метод; – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН 17. Готувати для ухвалення обґрунтовані рішення, здійснювати функції управління під час здійснення професійної діяльності в різних умовах та демонструвати приклади лідерства та відповідальності за свою діяльність, до співробітництва та роботи в команді, організовуючи професійну діяльність на засадах людиноцентричності, брати активну участь у соціальному та політичному житті на місцевому, регіональному та державному рівнях.	– Вербальні методи (лекція, пояснення); – Практичні методи (виконання кейсів, практичних завдань); – Ситуаційний метод; – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН 20. Демонструвати розуміння природи тероризму та антитерористичної безпеки, виявляти та прогнозувати ризики терористичних загроз, у межах компетенцій суб'єктів забезпечення національної безпеки приймати участь в організації та здійсненні заходів боротьби з тероризмом.	– Вербальні методи (лекція, пояснення); – Практичні методи (виконання кейсів, практичних завдань); – Ситуаційний метод; – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.	– Вербальні методи (лекція, пояснення); – Практичні методи (виконання кейсів, практичних завдань); – Ситуаційний метод; – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 15 / 25

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН 12. Здійснювати необхідні правові та організаційні заходи щодо врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки та реалізації національних інтересів, володіти знаннями історії конфліктів та інструментами запобігання потенційним загрозам національній безпеці в конфліктних ситуаціях.	усне опитування, відповіді на проблемні запитання, перевірка виконання домашніх завдань, тестування, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, перевірка виконання завдань модульного контролю, екзамен
ПРН 14. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.	усне опитування, відповіді на проблемні запитання, перевірка виконання домашніх завдань, тестування, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, перевірка виконання завдань модульного контролю, екзамен
ПРН 17. Готувати для ухвалення обґрунтовані рішення, здійснювати функції управління під час здійснення професійної діяльності в різних умовах та демонструвати приклади лідерства та відповідальності за свою діяльність, до співробітництва та роботи в команді, організовуючи професійну діяльність на засадах людиноцентричності, брати активну участь у соціальному та політичному житті на місцевому, регіональному та державному рівнях.	усне опитування, відповіді на проблемні запитання, перевірка виконання домашніх завдань, тестування, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, перевірка виконання завдань модульного контролю, екзамен
ПРН 20. Демонструвати розуміння природи тероризму та антитерористичної безпеки, виявляти та прогнозувати ризики терористичних загроз, у межах компетенцій суб'єктів забезпечення національної безпеки приймати участь в організації та здійсненні заходів боротьби з тероризмом.	усне опитування, відповіді на проблемні запитання, перевірка виконання домашніх завдань, тестування, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, перевірка виконання завдань модульного контролю, екзамен
ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.	усне опитування, відповіді на проблемні запитання, перевірка виконання домашніх завдань, тестування, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань, перевірка виконання завдань модульного контролю, екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16 / 25

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі написання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни або наприкінці семестру. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	48	48
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	12	12
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	До 20	До 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання практичних робіт	34	34
Виконання тестових завдань	14	14
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	48	48

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17 / 25

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	10
Виконання завдань модульного контролю 2	10
Виконання завдань модульного контролю 3	10
Виконання завдань модульного контролю 4	10
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. За складання екзамену здобувач вищої освіти може набрати 40 балів. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю у формі екзамену, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 25

контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою повторно опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчальної дисципліни чи її окремих складових частин визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 25

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Модуль 1	
2.	Асиметричні конфлікти	Asymmetric conflicts
3.	Багатосторонні відносини	Multilateral relations
4.	Військові союзи	Military alliances
5.	Воєнний конфлікт	Military conflict
6.	Врегулювання	Settlement
7.	Гегемонія	Hegemony
8.	Геополітичні причини	Geopolitical reasons
9.	Гібридні війни	Hybrid wars
10.	Глобальні відносини	Global relations
11.	Громадянські війни	Civil wars
12.	Двосторонні відносини	Bilateral relations
13.	Деескалація	De-escalation
14.	Дезінформація	Disinformation
15.	Дипломатичні санкції	Diplomatic sanctions
16.	Дипломатія	Diplomacy
17.	Економічні причини	Economic reasons
18.	Економічні санкції	Economic sanctions
19.	Ескалація конфлікту	Conflict escalation
20.	Етнічні конфлікти	Ethnic conflicts
21.	Ідеологічні причини	Ideological reasons
22.	Ідеологічні розбіжності	Ideological differences
23.	Інтервенція	Intervention
24.	Колективна безпека	Collective security
25.	Колективна оборона	Collective defense
26.	Компроміс	Compromise
27.	Конкуренція	Competition
28.	Конфлікт	Conflict
29.	Конфліктологія	Conflictology
30.	Кульмінація	Climax
31.	Латентна фаза	Latent phase
32.	Миротворчість	Peacemaking
33.	Міждержавні конфлікти	Interstate conflicts
34.	НАТО	NATO
35.	Об'єктивні причини	Objective reasons
36.	ООН	UN
37.	Політичний підхід	Political approach
38.	Політичні конфлікти	Political conflicts
39.	Порушення суверенітету	Violation of sovereignty
40.	Пропаганда	Propaganda
41.	Соціальні конфлікти	Social conflicts
42.	Соціологічний підхід	Sociological approach
43.	Співпраця	Cooperation
44.	Стимування агресії	Containment of aggression
45.	Суб'єктивні причини	Subjective reasons
46.	Суверенітет	Sovereignty

Житомирська політехніка		МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
		Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 25
№ з/п	Термін державною мовою		Відповідник англійською мовою		
47.	Територіальні суперечки		Territorial disputes		
Модуль 2					
48.	Внутрішній конфлікт		Internal conflict		
49.	Гібридна війна		Hybrid war		
50.	Гібридний конфлікт		Hybrid conflict		
51.	Громадянська війна		Civil war		
52.	Дезінформація		Disinformation		
53.	Дестабілізація держави		Destabilization of the state		
54.	Дипломатичний тиск		Diplomatic pressure		
55.	Договір про нерозповсюдження ядерної зброї		The Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons		
56.	Економічна криза		Economic crisis		
57.	Економічний тиск		Economic pressure		
58.	Економічні втрати		Economic losses		
59.	Етнічні конфлікти		Ethnic conflicts		
60.	Інформаційна агресія		Information aggression		
61.	Інформаційна війна		Information warfare		
62.	Кібербезпека		Cybersecurity		
63.	Кібероперації		Cyber operations		
64.	Корупція		Corruption		
65.	Маніпуляція суспільною свідомістю		Manipulation of public consciousness		
66.	Медіаграмотність		Media literacy		
67.	Миротворчі ініціативи		Peacemaking initiatives		
68.	Підрив суверенітету		Undermining sovereignty		
69.	Погіршення міжнародного іміджу		Deterioration of the international image		
70.	Політика "гарантованого знищення"		Policy of "guaranteed destruction"		
71.	Політичне втручання		Political intervention		
72.	Послаблення політичної стабільності		Weakening political stability		
73.	Радикалізація суспільства		Radicalization of society		
74.	Ревізіоністська стратегія		Revisionist strategy		
75.	Релігійні конфлікти		Religious conflicts		
76.	Соціальна нерівність		Social inequality		
77.	Соціальна поляризація		Social polarization		
78.	Соціальні конфлікти		Social conflicts		
79.	Створення альтернативної реальності		Creation of alternative reality		
80.	Тероризм		Terrorism		
81.	Терористичні атаки		Terrorist attacks		
82.	Тролінг та фабрики ботів		Trolling and bot factories		
83.	Фактчекінг		Fact checking		
84.	Фейкові новини		Fake news		
85.	Фінансування тероризму		Terrorism financing		
86.	Ядерне стримування		Nuclear deterrence		
87.	Ядерний клуб		Nuclear club		
88.	Ядерний конфлікт		Nuclear conflict		
89.	Ядерний паритет		Nuclear parity		

Житомирська політехніка		МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
		Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21 / 25
№ з/п	Термін державною мовою		Відповідник англійською мовою		
90.	Ядерний шантаж		Nuclear blackmail		
Модуль 3					
91.	Бюрократичні перешкоди		Bureaucratic Obstacles		
92.	Воєнний конфлікт		Military Conflict		
93.	Воєнно-політична стратегія		Political-Military Strategy		
94.	Встановлення контактів		Establishing Contacts		
95.	Гуманітарна допомога		Humanitarian Assistance		
96.	Демобілізація		Demobilization		
97.	Дипломатичне врегулювання		Diplomatic Settlement		
98.	Досягнення угоди		Agreement Reaching		
99.	Компроміс		Compromise		
100	Миротворчі місії		Peacekeeping Missions		
101	Миротворчі операції		Peacekeeping Operations		
102	Міжнародний мир		International Peace		
103	Міжнародні донори		International Donors		
104	НАТО		NATO		
105	Недостатнє фінансування		Insufficient Funding		
106	ОБСЄ		OSCE		
107	ООН		UN		
108	Переговорний процес		Negotiation Process		
109	Підготовка до переговорів		Preparation for Negotiations		
110	Політичне врегулювання		Political Settlement		
111	Посередництво		Mediation		
112	Постконфліктне відновлення		Post-Conflict Recovery		
113	Примусове врегулювання		Forced Settlement		
114	Реалізація домовленостей		Implementation of Agreements		
115	Реінтеграція		Reintegration		
116	Санкції		Sanctions		
117	Соціально-економічне відновлення		Socio-Economic Recovery		
118	Стратегія врегулювання конфлікту		Conflict Resolution Strategy		
119	Фактори успішних переговорів		Factors for Successful Negotiations		
120	Модуль 4				
121	Анексія Криму		Annexation of Crimea		
122	АТО		ATO		
123	Байрактар, Javelin, HIMARS		Bayraktar, Javelin, HIMARS		
124	Військова технічна допомога		Military technical assistance		
125	Внутрішньо переміщені особи		Internally displaced persons		
126	Воєнні біженці		Military refugees		
127	Гібридна війна		Hybrid war		
128	Гуманітарна катастрофа		Humanitarian catastrophe		
129	Деформація демографічної ситуації		Deformation of the demographic situation		
130	Дипломатична ізоляція		Diplomatic isolation		
131	ДНР/ЛНР		DPR/LPR		
132	Допомога Заходу		Western aid		
133	Євроатлантична інтеграція		Euro-Atlantic integration		
134	Зміни на ринку праці		Changes in the labor market		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22 / 25
№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою		
135	Кібервійна	Cyberwar		
136	Контрнаступ	Counteroffensive		
137	Ленд-ліз	Lend-Lease		
138	Масова еміграція	Mass emigration		
139	Масові воєнні злочини	Mass war crimes		
140	Міжнародна гуманітарна допомога	International humanitarian aid		
141	Мінські угоди	Minsk agreements		
142	Мобілізація	Mobilization		
143	Навчальні програми НАТО	NATO training programs		
144	Пакети військової допомоги	Military assistance packages		
145	Переміщення населення	Population displacement		
146	Повномасштабне вторгнення	Full-scale invasion		
147	Психологічна реабілітація	Psychological rehabilitation		
148	Реформа ЗСУ	Reform of the Armed Forces of Ukraine		
149	Розширення НАТО	NATO enlargement		
150	Російська пропаганда	Russian propaganda		
151	Російсько-українська війна	Russian-Ukrainian war		
152	Санкції	Sanctions		
153	Територіальна оборона	Territorial Defense		
154	Фінансова допомога	Financial Assistance		

12. Рекомендована література

Основна література

1. Свешніков С.В., Бочарніков В.П., Ковальчук П.А., Мазуренко І.М., Полякова О.В. Аналіз воєнно-політичних відносин довкола України у 2019 році. – К.: «Майстер книг», 2020. – 70 с. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4434581
2. С.В. Свешніков, В.П. Бочарніков Системні риси воєнного конфлікту на території України. SSRN, 2022. – 15 с. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4028570
3. Голубяк Н. Збройні конфлікти у сучасному безпековому просторі: особливості та тенденції. Актуальні проблеми політики, інформації та безпеки. Івано-Франківськ, 2022. с. 207-236 URL: https://www.researchgate.net/publication/374419833_Zbrojni_konflikty_u_sucasno_mu_bezpekovomu_prostor_i_osoblivosti_ta_tendencii
4. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій. Київ: ТОВ «САК ЛТД», 2023 – 92 с. URL: https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/f1eb24e2-deff-4a31-ad06-9848419f8d2c.pdf?utm_source=chatgpt.com
5. Володимир Грубов, Ігор Храбан. «Вісімнадцятий брюмер» президента Е. Макрона на Південному Кавказі: символіка минулого в реаліях сьогодення. Перспективи сучасної науки, інновації та технології. Наукова монографія. Ч. 2.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 23 / 25

Рига, Латвія: Baltija Publishing. 2024. С. 27-52. ISBN 978-9934-26-473-3. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-473-3>.

6. Грубов В., Храбан І. Неоосманський проект президента Р. Т. Ердогана: географія та силові важелі великої стратегії. Традиційні та інноваційні наукові дослідження: вітчизняний та зарубіжний досвід. Наукова монографія. Рига, Латвія. 2024. С. 236-261.

7. Храбан І.А., Жарков Я.М., Гапеева О.Л., Степанишин Р.Д., Дубовський О.Г., Алфьоров О.В. Інформаційне міждержавне протидія на пострадянському просторі (1991-2022 рр.). За заг. ред. бригадного генерала А.М. Шевченка. 2022.

8. Дикий А., Дика О., Наумчук К., Савіцький В., Козак С. Політичні конфлікти як передумови виникнення воєнних конфліктів. Society and Security. 2025. № 6(6). 58-61. DOI: [https://doi.org/10.26642/sas-2024-6\(6\)-58-61](https://doi.org/10.26642/sas-2024-6(6)-58-61)

9. Шевчук А., Дика О., Литвинчук О., Пасічник А., Пащенко В.І. Нафта, безпека і демократія: аналіз американо-азербайджанських відносин на сучасному етапі (2020–2024 рр.). Society and Security. 2024. №5(5). С. 50-59. URL: [https://doi.org/10.26642/sas-2024-5\(5\)-50-59](https://doi.org/10.26642/sas-2024-5(5)-50-59)

10. Литвинчук О., Шевчук А., Дика О., Юрківський О., Пащенко В.І. Дипломатична Україна на міжнародній арені: прорахунки та здобутки в умовах воєнного часу (закінчення). Society and Security. 2024. № 4(4). С. 20-27. DOI: [https://doi.org/10.26642/sas-2024-4\(4\)-20-27](https://doi.org/10.26642/sas-2024-4(4)-20-27)

11. Дика О., Наумчук К., Клименко І., Андрущенко Т. Вплив воєнно-політичних конфліктів на формування міжнародних відносин. Наукові перспективи. 2024. № 9(51). С.521-530. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15178/15248>

12. Литвинчук, О., Шевчук, А., Юрківський, О., Дика, О. Дипломатична Україна на міжнародній арені: прорахунки та здобутки в умовах воєнного часу (початок). Society and Security. 2024. № 2-3(3). С. 36-43. [https://doi.org/10.26642/sas-2024-2-3\(3\)-36-43](https://doi.org/10.26642/sas-2024-2-3(3)-36-43)

Допоміжна література

1. Shikhiyeva K.M. Міжнародні збройні конфлікти: основні риси, причини та види. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2023. № 1(67). С. 71-78. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2513>

2. Храбан І.А., Степанишин Р.Д. Інформаційна політика Китайської Народної Республіки в умовах російсько-української війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Том 58. № 1. 2024. С. 73-78. DOI:<https://doi.org/10.17721/1728-2292/2024/1-58>.

3. Грубов В.М, Храбан І.А, Свиначенко В.В. Центральні-Азійська п'ятірка у «тисках» конкуруючих геостратегій: хто і чого прагне. Scientific journal. «Epistemological studies in Philosophy Social and Political Sciences», DNU of the Oles Honchar. 2023. Вип. 2, Т. 6. С. 110-122.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 25

4. Храбан І.А., Палесика В.І. Активізація оборонних зусиль Європейського союзу на теренах сьогодення. Вісник воєнної розвідки. Науковий збірник. 2020. № 61. С. 73-78. Таємно. Інв. №. 8805.

5. Храбан І.А., Храбан Т.Є. Специфіка мовної агресії в соціальних мережах під час інформаційно-психологічного протиборства з Росією. Вісник воєнної розвідки. Науковий збірник. 2020. № 59. 44-46. Таємно. Інв. № 8763

6. Khraban I., Grubov V., Slyusar Ye. Forced migration від Ukraine. Slovak international scientific journal. ISSN 5782-5319. DOI: 10.5281/zenodo.14503421. № 90, 2024. P. 52-58.

7. Khraban I., Yevtukh S. State Terror of Russia against Ukraine. Безпека держави. UDC 316.324.8:004. ISSN 27-28-8613. Вип. 1 (3). Харків, 2024. P. 118-124.

8. Храбан І., Грубов В. Лідерська політика Польщі у Східній Європі. Науковий журнал. Ліон. №55. 2024. ISSN 3475-3281. С. 28-34.

9. Храбан І., Грубов В., Дика О. Проблеми та тенденції розвитку Середземноморського партнерства ЄС. Датський науковий журнал (DSJ). 2024. №83. ISSN 3375-2389. Т.1. С. 42-48.

10. Храбан І., Грубов В., Свиначенко В. Приватні військові компанії: інституціоналізація, діяльність, тенденції. Норвезький журнал розвитку міжнародної науки. 2024. №130/2024. ISSN 3453-9875. С. 100-104.

11. Храбан І., Грубов В., Рафальська М., Колотов В. Основні проблеми російсько-польських відносин. Журнал політичних наук і досліджень безпеки, Польща. том. 4, № 3. 2023. С. 8-19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8400359>

12. Грубов В., Храбан І. Сепаратизм у Шотландії як виклик єдності Великобританії після Brexit. Соціальні дослідження та поведінкові науки. 2023. Том 13. Випуск 3. С. 75-88.

13. Храбан І. А., Басанець Б. Ф. Ближче за сусіда (українсько-польські відносини). Журнал політології та безпеки. том. 4. № 1. 2023. С.34-40.

14. Храбан І.А. Активізація оборонних зусиль Європейського Союзу. Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. К.: МАУП, 2021 Вип. 12: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф “Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності”, (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20 квітня 2021 р.) / редкол. : М. Ф. Гончаренко (голова) [та ін.]. 2021. 374 с.

15. Грубов В., Свиначенко В., Храбан І. «Трампізм як альтернативний погляд на Велику Америку». Центральноевропейські політичні дослідження. Познань, Польща, Познанський університет. № 3. 2021. С. 31-49.

16. Храбан І.А. Особливості сучасної зовнішньої політики Італійської Республіки. Зовнішні справи. Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. - К.: МАУП, 2008 - Вип. 12: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф “Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності”, (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20 квітня 2021 р.) / редкол. : М. Ф. Гончаренко (голова) [та ін.]. 2021. 374 с. С. 20-26.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ ОК11-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 25

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» № 638-IV від 20.03.2003 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
2. Закон України «Про міжнародні договори України» № 1906-IV від 29.06.2004 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
3. Закон України «Про національну безпеку України» № 2469-VIII від 21.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Закон України «Про оборону України» № 1932-XII від 6.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
5. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12.05.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України» № 392/2020 від 14.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

14. Цифрові інструменти

1. Освітні серіал «Міжнародне гуманітарне право» URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/international-humanitarian-law>
2. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/>
3. Міжнародне гуманітарне право у професійній діяльності публічних службовців URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/humanitarian-law-public-servants/>
4. Психологія війни: як жити і працювати під час війни URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/war-psychology> Кібергігієна: як захиститися від фішингу. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/kibergigiena-ak-zahistitisa-vid-fisingu>